

## Pod jařmem

Olše, břízy, habry, topoly a vrby vroubí v hustých skupinách mokřiny i říční ramena rozlehlé pražské kotliny. Kupecký chodník spojuje oba brody zdejšího vltavského ohybu. Vede bezpečně a soumaři s těžkými náklady jej ušlapali tak, že i v noci bylo možno po něm přejít. Ty však, poutníče, který tudy kráčíš, neodbočuj z cesty, neboť lesní divočina skrývá mnohá zrádná místa. Nejednen nerozvážený kuppec tu již zahynul i s družinou v bezedné bažině, sem tam křovím zarostlé, nebo přinesl bohům hojně oběti, když tu nepozbyl života, nýbrž jen koně nebo otroka.

Ptáci houřavě proletují volnými místy u vody a loví komáry a mouchy. Šídla a vážky se míhají nad pobřežním rákosím.

Habrové houští se rozhrnulo. Na malém kopečku zarostlém mateřídouškou objevil se opálený chlapec. Je zdravý a silný, ale jistě mu není víc než třináct čtrnáct let. Oděň je kusem staré ořepané látky, kterou si přitáhl ošoupaným řemenem k bokům. Přes rameno mu visí potrhaná lýková torba. Bosé nohy má podrápané ostružinami a trním.

Hoch si hrábl rukou do rozčuchaných vlasů, aby mu nepadaly do očí, rozhlédl se jako starý lovec zkoumavě po okolí a položil na zem hůl, ostře špičatou jako oštěp. Pak usedl do svěží trávy. Konipas odlétl velikým skokem přes vysoké šřovíky a žluté jestřábníky. Bzučící vosa začala obletovat hochovu mošnu.

Chlapec srazil vosu dlaní do trávy, a když se namáhavě hrabala ven, přidupl ji patou. Sáhl pak do mošny a vyndal zbytek opálené placky. Zakousl se do ní chtivě, ale jedl pomalu, aby mu placka dlouho vydržela. Obratně chňapl mouchu, která mu sedla na placku, a hodil ji mravencům, kteří tu lezli přes kámen. Palcem u nohy se podrbl na lýtku druhé nohy a s pootevřenými ústy se otočil, aby lépe viděl do křoví, kde se ozývalo ptačí pískání.

„Mladé sýkorky!“ řekl znalecky pro sebe.

V křoví poletovala po větvičkách neposedná ptáčata.

Rozdrobil v dlaní zbytek placky a donesl drobečky na nedaleký kámen. Několik těch kroků k balvanu a zase zpět proběhl tak pružně a lehce, že se neozvalo ani nejmenší zachrastění.

Ano, ten hoch se uměl v lese pohybovat! Každé jeho hnutí prozrazuje pohotového a zkušeného zálesáka.

Za chvíli jedna sýkorka slétla na balvan, několikrát si poskočila, aby vyzkoumala bezpečnost, a pak hltavě sezobla několik drobtů. Jeden větší kousek popadla do zobáčku, nožičkou si jej přidržela, chvilku klovala a pak s drobečkem ulétla do křoví.

„To je stará, krmí mladé,“ hned rozpoznal hoch.

Pískání v křoví se zvětšilo a stará sýkorka nestačila nosit štěbetajícím hladověcům. Byli sice již tak velcí jako ona, ale velmi hlučně se dožadovali jídla a donucovali mámu, aby pro ně sháněla potravu, nedbajíc už ani vrozené plachosti.

Na balvan pojednou přilétl ůhýk, ne veliký, ale hezky vybarvený. Také si několikrát zobl.

Sýkorka, pobízena voláním mláďat, zasedla proti němu a směle si poskočila, jako by mu říkala: Koukej, ať jsi pryč, já jsem tu byla dříve!

Ťuhýk, překvapený drzostí maličké sýkorky, hleděl na ni nepohnutě s napřaženým zobákem. Sýkorka s černou hlavičkou a bílými tvářemi, ůhýk se sivou hlavičkou a s černým pruhem přes oči.

Vtom sýkorka chňapla drobet přímo před ůhýkem a hbitě ulétla do křoví. Ťuhýk se přikrčil a díval se za ní.

A už tu byla sýkorka opět.

Teď se však ůhýk na ni vrhl. Hájl právo silnějšího. Ale malá čiperka ho mžikem přelétla a usadila se na druhém konci balvanu. Ťuhýk se pootočil a viděl, že smělá sýkorka stojí opět proti němu. Rozehnal se po ní, ale ona mu před nosem vzala drobeček a frnk! – ulétla.

Ťuhýk, jako by se rozhněval na opovázlivého ptáčka, odletěl.

Moudřejší ustoupí, myslil si asi.

Hoch pocítil po jídle žízeň. Zvedl se a šel se napít. Nemusil dlouho hledat. Vltavské rameno s vodou skoro stojatou bylo nedaleko. Hoch si nabíral vodu dlaní a pil, až měl dost. Spokojeně si odfrkl a vešel zase do lesa. Zahrocenou holí, kterou používal jako zbraň, odhrnoval z cesty dlouhé šlahouny ostružin.

Na odlehlém místě bylo vidět poházené třísky, asi jako malíček veliké. V pralese, stranou kupecké stezky, čerstvé třísky?



Hoch ihned strnul a opatrně zkoumal okolí. Jistě ho mnohá trpká zkušenost naučila takové obezřetnosti. V krajinách plných nebezpečí a v bouřlivých dobách, v jakých tento mladý hoch žil, byla ostražitá bdělost na místě. „Nedej se nikdy překvapit!“ – to byla moudrost, které se hoch již dávno v svém pohnutém životě naučil. I nyní chtěl zvědět, kdo tu zanechal ty třísky a co tu asi dělal. Hoch měl mnoho zlých zkušeností s lidmi a věděl, že dospělí muži rádi ukazují na slabším svou hrubou sílu. Ne, nestojí o to, aby se tu s někým setkal. Naopak. Vyhýbá se lidem a jen do osamělých dvorců někdy zajde vyprosit si nuznou potravu. Vždyť je jenom ubohý *Nik* – nikdo!

Ukrutní Avari mu zabili rodiče, když byl ještě malý chlapec, a odvěkli ho i se sestrou, o něco starší, do otroctví. Podařilo se mu sice po čase utéci, ale bezpečný před Avary nikdy nebyl. Ještěže ty naše lesy jsou tak veliké a mlčenlivé!

Věděl, že ho žádný rod, žádná dědina nepřijme za svého člena a že mu nikdy nepřiznají rodová práva a rodový podíl, protože nepochází z jejich krve. Je a zůstane tulákem. Nemá rod, je ničí. Ani jméno už